

Θεσσαλονίκη - Χόλιγουντ - Αρης - Μαϊάμι

Από τον Γιάννη Τριανταφύλλου

■ Γιάννης Βαρβέρης, **Βαθέος γήρατος**, εκδ. Κέδρος

«Μου είπε επί λέξει: Αμα πεθάνω, πώς θα ζήσω, χωρίς εσένα;» Ο πρόσφατα «αναχωρήσας» Έλληνας ποιητής και άνθρωπος Γιάννης Βαρβέρης γράφει για το γήρας και το πώς αυτό ενώνει ζωή και θάνατο -παρεμβalλόμενο την ίδια στιγμή μεταξύ τους. Μητέρες, «ιερές δήμες γυναίκες που κατασκοπεύουν τους άντρες-γιους τους ανάμεσα στη γέννηση και την ταφή τους», άνθρωποι ηλικιωμένοι που «πλέουν μες στα παλιά φαρδιά τους ρούχα, ενώ ο χρόνος τούς σφίγγει τη ζώνη», τα βλέμματα που ανταλλάσσουν οι ξένες συνοδοί και οι γέροντες: «Κοιτάζονται, σαν λίγο πριν από την Επανάσταση τού '17. Όλοι ξέρουν πως θα γίνει. Οι συνοδοί αδημονούν, οι γέροντες τρέμουν». Για όσους γνώρισαν τον Βαρβέρη, οι συστάσεις είναι περιττές, για όσους δεν είχαν την τύχη, να μια καλή ευκαιρία να ξεκινήσουν την επαφή με το έργο ενός εκλεκτού ανθρώπου.

■ Βίκτωρ Μελάς, **Κάρολος Κουν: Σκόρπιες αναμνήσεις από τη ζωή του**, εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης

Ο συγγραφέας γνωρίστηκε με τον Κουν προ 50ετίας και στην πορεία των χρόνων υπήρξε φίλος και συνεργάτης του. Στο παρόν καλαίσθητο τομίδιο, ο Μελάς παραθέτει μια σειρά αναμνήσεων από τον αείμνηστο θεατράνθρωπο, με τη μορφή μικρών αποσπασμάτων - σκόρπιων περιστατικών από τη ζωή του. Η κόντρα και η συμφιλίωση Κουν - Χατζιδάκι, η έλευση του Ιονέσκο στην Αθήνα, η λειτουργία του Θεάτρου Τέχνης, τα χρόνια της χούφτας κ.ά. Εξαιρετική και η εικονογράφηση, με το πορτρέτο του Κουν από τον Μόραλη, γελοιογραφίες εποχής για τους Ορνίθες, αφίσες παραστάσεων, φωτογραφίες του Κουν με Χατζιδάκι, Ιονέσκο, από τις πρόβες των έργων του κ.λπ. Ανεκτίμητο.

■ Προσπέρ Μεριμέ, **Νουβέλες**, εκδ. Πάπυρος Δεσποτάκη. Αλλά εγκλήματα. Αυτά ήταν τα κύρια προσόντα του Μεριμέ, γάλλου μετρ της νουβέλας τον 19ο αιώνα. Η Αφροδίτη της Ιλ, Ματέο Φαλκόνε, Ταμάνγκο είναι οι τρεις νουβέλες τους, στις οποίες, παρά το «δαντελένιο» γράψιμό του, ασχολείται με σκληρά θέματα, όπως δολοφονίες, δουλεμπόριο κ.ά., χρησιμοποιώντας και το στοιχείο του φανταστικού. Ο Μεριμέ γράφει όπως θα έπρεπε να γράφουν οι αστυνομικοί ρεπόρτερ για να διαβάσουν τα κείμενά τους, άνθρωποι που δεν ενδιαφέρονται γι' αυτό καθαυτό το έγκλημα.

■ Τζέιμς Ελρόι, **Ο λόφος των αυτοκτονιών**, εκδ. Αγρα

Ο τίτλος είναι το όνομα μιας περιοχής του Λος Άντζελες όπου διαπράττονται φρικαλέα εγκλήματα. Με αυτό το μυθιστόρημα ο Ελρόι ολοκληρώνει την τριλογία του αρχιφύλακα Λόιντ Χόπκινς, ενός βίαιου αστυνομικού με τον δικό του κώδικα ηθικής. Όπως πάντα, δεν υπάρχει κανένας στις ιστορίες του Ελρόι που να είναι απολύτως αθώος: το σύμπαν του είναι χομπσιανό, υπό την έννοια ότι όλοι παλεύουν για τη δική τους επιβίωση, συχνά εις βάρος των άλλων. Αλλά βιβλία του από τις ίδιες εκδόσεις: *Αμερικανικό ταμπλόιντ*, *Αμερικανικό ταξίδι θανάτου*, *Μαύρη Ντάλια*, *Λος Άντζελες εμπιστευτικό* κ.ά.

■ Καμίλα Λάγκμπεργκ, **Ο Ιεροκήρυκας**, εκδ. Μεταίχμιο

Στο γραφικό σουηδικό ψαροχώρι της Φιελμπάκα εκτυλίσσεται και το δεύτερο αστυ-

νομικό μυθιστόρημα (μετά την *Παγωμένη πριγκίπισσα*) της σουηδής συγγραφέως, η οποία σημειώνει μεγάλη επιτυχία παγκοσμίως. Ο Πάτρικ και η Ερικα, το κεντρικό ζευγάρι των ηρώων (αστυνομός και η συγγραφέας) μπλέκονται και πάλι σε μια σκοτεινή υπόθεση, που ακολουπά στο παρελθόν και η αναψήλαφσή της ξεσκεπάζει καλά κρυμμένα μυστικά. Η Λάγκμπεργκ είναι page turner, κοινώς διαθέτει την ικανότητα να κρατά το ενδιαφέρον του αναγνώστη ζωντανό μέχρι την τελευταία σελίδα.

■ Γουίλιαμ Ράιαν, **Ο Ιερόσυλος**, εκδ. Διόπτρα
Έντονο θρίλερ, που διαδραματίζεται την εποχή του Μεγάλου Τρόμου, στη Μόσχα, το 1936, όταν ο Στάλιν αποφάσιζε να μειώσει σημαντικά τον αριθμό των συμπατριωτών του, θανατώνοντάς τους, κυρίως λόγω ανασφάλειας. Το πτώμα μιας γυναίκας, τοποθετημένο στην Αγία Τράπεζα μιας εκκλησίας, συνιστά την είσοδο στο βασίλειο του τρόμου. Ο Λοχαγός της Πολιτοφυλακής τής Μόσχας, Κόρολεφ, αναλαμβάνει την υπόθεση. Η μυστική αστυνομία του Στάλιν τον παρακολουθεί, έτοιμη να τον στείλει στη Σιβηρία στο πρώτο του λάθος. Ωστόσο, ο Κόρολεφ εμφανίζεται αποφασισμένος, την ώρα που οι φόνοι πληθαίνουν και το μυστήριο περιπλέκεται, οδηγώντας τον άτεγκτο επιθεωρητή στους σκοτεινούς δρόμους του μοσχοβίτικου υπόκοιμου.

■ Συλλογικό, **Το 1922: οι πρόσφυγες με νέα ματιά**, εκδ. Νεφέλη

Ένα θέμα-ανοιχτή πληγή, που ποτέ δεν θα πάψει να έλκει το ενδιαφέρον των ελλήνων αναγνωστών: η βίαιη εκδίωξη από την καταρρέουσα Οθωμανική Αυτοκρατορία και η προσφυγιά, μέσα από μεγάλες πληθυσμιακές μετακινήσεις, που προκάλεσαν την ανάμειξη διαφορετικών πολιτισμών, συνηθειών και ιστοριών. Πέντε συγγραφείς φωτίζουν ποικίλες όψεις του ζητήματος. Ξεχωρίζει η προσέγγιση του Κώστα Κατσάπη για την προσαρμογή των προσφύγων στη νέα πραγματικότητα. Συνολικά μια επιστημονικά τεκμηριωμένη αλλά και γλαφυρά γραμμένη δουλειά.

■ Άλαν Φερστ, **Οι κατάσκοποι των Βαλκανίων**, εκδ. Πατάκη

Ο Κωνσταντίνος Ζαννής είναι υψηλόβαθμο στέλεχος της αστυνομίας στη Θεσσαλονίκη τού 1940. Είναι η εποχή που η πόλη του Βορρά, σκοτεινή, υγρή, μελαγχολική και βίαιη, όπως πάντα, αποτελεί μια κυψέλη κατασκόπων, διαφορετικών επιδιώξεων, εθνικιστών αλλά και αφεντικών, λίγο πριν από τη γερμανική εισβολή. Ο Ζαννής πίνει ούζο, ερωτεύεται και ταυτόχρονα μάχεται μέσα σε ένα θολό σκηνικό για τα όσα πιστεύει. Κι όλα αυτά ενώ η τελειότερη πολεμική μηχανή του κόσμου, η γερμανική, πλησιάζει... Το βιβλίο, εξαιτίας και του βρετανικού «αρώματός» του, έλαβε εξαιρετικές κριτικές από τα βρετανικά media, όπως ο *Guardian* και ο *Independent*.

■ Ντάνιελ Ντόμοσιτ-Μπεργκ, **Η ιστορία και τα μυστικά του WikiLeaks**, εκδ. Κέδρος

Γερμανός χάκερ, πρώην συνεργάτης τού Τζούλιαν Ασάνζ και συνιδρυτής του WikiLeaks, του «φόβου και τρόμου» στρατιωτικών υπηρεσιών, υπουργείων Εξωτερικών, τραπεζικών και άλλων οργανισμών, ο συγγραφέας, καταθέτει την άποψή του για τον Ασάνζ, τον οποίο θεωρεί κινούμενο από ματαιοδοξία και ιδιοτέλεια, ενώ θέτει πλήθος ερωτήματα προς απάντηση: Ποια είναι η αλήθεια για τα

οικονομικά του WikiLeaks; Συνεργάζεται ο Ασάνζ με άγνωστες εταιρείες; Μετά τη διάσπαση, ο Γερμανός συνέστησε μαζί με άλλους συνεργάτες του μια παρόμοια οργάνωση με τίτλο OpenLeaks, η οποία φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα πιο διάφανο WikiLeaks.

■ Ρέι Μπράντμπερι, **Τα χρονικά του Αρη**, εκδ. Αγρα

Ποίηση, ατόφια ποίηση από τον σπουδαίο συγγραφέα επιστημονικής φαντασίας Ρέι Μπράντμπερι, ο οποίος, όπως όλοι οι μεγάλοι συγγραφείς αυτού του είδους, ουσιαστικά γράφει για την ίδια τη ζωή. Κεντρικό θέμα, η εποίκηση του πλανήτη Αρη από τους γήινους. Μια τιπάνια προσπάθεια, εξελισσόμενη σε πολλά στάδια, με ανόδους, πτώσεις, επιτυχίες, σφάλματα, παρανοήσεις κ.λπ. Ο Μπράντμπερι γράφει για έναν πλανήτη με σκοτεινά ασήμενα κανάλια, τεράστιες αμμόδεις εκτάσεις, κατοίκους με αναπτυγμένη νοημοσύνη. Ένα διαφορετικό σύμπαν από αυτό της Γης, ωστόσο με τα βασικά συναισθήματα παρόντα και κυριαρχούντα: αγάπη, λύπη, πόνος, θάνατος. Διαβάζοντας το βιβλίο, θα τρομάξετε, θα ενθουσιαστείτε, θα νιώσετε αγωνία, ελπίδα, μοναξιά. Μα πάνω απ' όλα, θαυμάσιμο γι' αυτόν τον υπέροχο κόσμο που έπλασε το μυαλό ενός μεγάλου μυθιστοριογράφου, όπως ο Μπράντμπερι. Εξαιτίας αναφορών σε Πόου και Λάβκραφτ, το βιβλίο διαβάζεται καλύτερα βράδυ ή με συννεφιά, αν και η στιγμή που ο πορτοκαλής ήλιος βασιλεύει στο βάθος του ορίζοντα, ίσως προσφέρεται και για κάποιους ακαθόριστους συνειρμούς σε σχέση με τον Κόκκινο Πλανήτη.

■ Τζιν Γουάιλντερ, **Φίλα με σαν ξένος**, εκδ. ΑΛΔΕ

Η αυτοβιογραφία ενός εξαιρετικού και ιδιαίτερα συμπαθητικού ηθοποιού, του Τζιν Γουάιλντερ, τον οποίο και απολαύσαμε σε πληθώρα ταινιών: Η γυναίκα με τα κόκκινα, Φρανκεστάιν τζούνιορ, Δοι τρελοί τρελοί παραγωγοί (υποψήφιος για Όσκαρ Β' ρόλου), Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα, Τώρα δεν μας σταματάει τίποτα, Δεν βλέπω τίποτα, δεν ακούω τίποτα κ.ά. Ξεκινώντας από τα παιδικά του χρόνια, ο Γουάιλντερ ξεγυμνώνει τον εαυτό του, αποκαλύπτει τις εμμονές (προσευχή) και τις φοβίες του (ότι κάποτε θα βρεθεί στο ψυχιατρείο), ενώ αναφέρεται σε πολλούς και πολλά: στο Ακτορς στούντιο, στους συναδέλφους του (τον Μελ Μπρουκς, τον Ρίτσαρντ Πράιερ), στις γυναίκες της ζωής του (4 γάμοι) κ.ά. Ένα απολαυστικό βιβλίο για όσους αγαπούν το Χόλιγουντ.

■ Τσαρλς Ουίλφορντ, **Miami blues**, εκδ. Μεταίχμιο

Ο Ουίλφορντ θεωρείται από τον αμερικανικό τύπο: «Ο άρχοντας της κυνικής αστυνομικής λογοτεχνίας της Φλόριντα». Βέβαια, τη γενική εικόνα του Μαϊάμι την ξέρουμε όλοι (κυρίως εξαιτίας της θρυλικής σειράς *Miami Vice* τη δεκαετία του '80), αλλά ο Ουίλφορντ πηγαίνει πέρα από αυτό. Βασικός (αντι)-ήρωάς του, ο ντετέκτιβ Χοκ Μόολι, πάντα φορτωμένος με δουλειά, απένταρος κι επιφορτισμένος με τη φροντίδα δύο έφηβων θυγατέρων και μιας Κουβανέζας συνεργάτριάς του. Ενταγμένος στη σειρά Χαμηλή τιμή των συγκεκριμένων εκδόσεων, όπου μπορείτε να συναντήσετε και γνωστούς τίτλους βιβλίων του Ράνκιν, της Ρέντελ, του Γκουτιέρρεζ κ.ά. Στην Ελλάδα κυκλοφορεί επίσης το βιβλίο του Ουίλφορντ, το *Ο νεκρός μπορούν ακόμη να ελπίζουν*. □

